

У цьому році багато суддів Вищого господарського суду України мають вийти у відставку. З цього приводу ми вирішили в кожному номері нашого видання розмістити інтерв'ю з нашими найдосвідченішими колегами, чий професійний та життєвий шлях може стати прикладом для наслідування.

Відкриває таку рубрику суддя судової палати з розгляду спорів, пов'язаних з державним регулюванням економічних відносин, заслужений юрист України Аркадій Михайлович Уліцький, який 17 січня 2013 року святкуватиме свій 65-річний ювілей. Із чим ми його щирсердно вітаємо!

Аркадій Михайлович Уліцький: «Моя життєва позиція — здійснювати захист прав людини»

Наша зустріч із Аркадієм Михайловичем відбулася в його скромному кабінеті, де панувала робоча обстановка. На всі запитання він, як і годиться судді, відповідав стримано та конкретно. Проте не обійшлося й без емоційних висновків та оцінок. У чому пропонуємо вам під час прочитання інтерв'ю самостійно переконатися.

— Шановний, Аркадію Михайловичу, розкажіть, будь ласка, як та чому ви вирішили стати суддею?

Говорячи про свій професійний шлях, я спершу хотів би розповісти про людей, які відіграли значну роль у моєму житті. В першу чергу, це викладачі Всесоюзного заочного юридичного інституту, а потім і видатні юристи-практики, такі як заступник голови Київського обласного суду Олександр Сергійович Панєвін, заступник голови ВГСУ Анатолій Йосипович Осетинський та багато інших видатних постатей у господарському судочинстві. Завдяки їм я зростаю не лише як професіонал у юриспруденції, а і як особистість.

Бажання ж працювати суддею в мене нерозривно пов'язане з моєю життєвою позицією. Адже можливість здійснювати захист прав людини супроводжувала мене в юнацькому та більш зрілому віці. Так склалося, що я досить тривалий час працював юрисконсультантом на підприємствах, а потім арбітром Київського округу агропромислового комплексу і Вищого арбітражного суду України. Надалі, у встановленому порядку, був затверджений суддею Вищого господарського суду України, до складу якого увійшли провідні фахівці з різних галузей тоді ще народного господарства. Таким чином, утворилася система господарських судів, яка змогла витримати на своїх плечах та й продовжує витримувати усі правові та економічні негаразди України.

— *Які ж справи вам довелося розглядати?*

За період багатолітньої роботи у ВГСУ мені довелося розглянути багато різних категорій спорів. Кожна з них проходить крізь суддю і потім із ним залишається на все життя. Адже в судовому порядку вирішуються долі людей, трудового колективу та навіть цілої галузі.

— *Чи впливає професійна суддівська діяльність на життя людини, яка здійснює правосуддя?*

Безумовно, здійснення судочинства залишає помітний відбиток на поведінці судді, його правовому та естетичному ставленні до навколишнього світу. Хоча судді господарської юрисдикції займаються проблемами законодавства, не торкаючись якихось суб'єктивних факторів, пов'язаних із особистим життям учасників процесу, як це відбувається в судах загальної юрисдикції. Пам'ятаю, якось моя дружина, виконуючи під час слухання сімейного спору обов'язки народного засідателя, розповідала про те, як її вразив красномовний погляд дружини на свого чоловіка, сповнений болі та зневаги. На щастя, господарським суддям з такими явними емоційними переживаннями сторін під час судового слухання стикатися не доводиться.

Загалом, рішення судів господарської юрисдикції часто стають переломними у вирішенні політично-правових питань економіки держави. Можу сказати, що за час моєї суддівської роботи все те, що відбувалося з орендою чи приватизацією в Україні, знаходило свій відгук у стінах саме господарських судів. Ще однією досить чутливою галуззю юриспруденції є земельне законодавство, яке і стало моєю спеціалізацією.

— *На сьогодні це, мабуть, одна із найпроблемніших галузей вітчизняного законодавства.*

Насправді, всі проблемні питання походять від того, що колись земельним правовідносинам не приділялося надто багато уваги з боку суспільства та держави, і тільки згодом усі зрозуміли, що саме земельні ресурси країни є вирішальним засобом виробництва, причому в усіх його галузях. Адже вся нерухомість, усе сільське господарство та й промисловість базуються на земельних відносинах, які через недосконалість чинного законодавства з часом набули статусу «проблемних». До того ж ті органи держави, які уповноважені в цьому питанні представляти інтереси народу України, територіальної громади, не дуже фахово, а інколи й, прикриваючись своєю необізнаністю, створюють додаткові проблеми.

— *Чи траплялися за час вашого суддівства випадки втручання в діяльність суду?*

Ні, не можу такого пригадати. Більш того, розглянуті мною спори та прийняті рішення продовжують залишатися без змін, що свідчить про об'єктивне з'ясування усіх обставин справ, які перебували у мене в судовому провадженні. Загалом, у ВГСУ підібрався дуже професійний та відповідальний суддівський колектив. Працювати з моїми колегами увесь цей

час мені було дуже комфортно, адже я знаю, що кожний з них готовий прийти на допомогу під час вирішення професійних та життєвих проблем. Приємно, що саме завдяки заступнику голови ВГСУ Анатолію Осетинському вдалося зробити дуже важливу справу — створити організацію ветеранів суду. Адже коли ти відчуваєш, що попри свій вік продовжуєш залишатися в суддівському колі, то розумієш, що прожив своє життя не даремно.

— *Скажіть, будь ласка, як ви проводите свій вільний від роботи суддею час? Чи є у вас хобі?*

Як такого хобі в мене немає. Загалом, намагаюся більше вільного часу проводити зі своєю родиною. Серед книжок, які я, окрім фахової літератури, вдома чи на відпочинку читаю, здебільшого переважають історично-публіцистичні.

— *Цікаво, яке ставлення у вас до представників ЗМІ, що висвітлюють діяльність судової влади в Україні?*

На жаль, хоча констатувати, що суддів та їхні рішення в ЗМІ критикують досить часто, але роблять це неграмотно, адже журналістам, особливо суспільно-політичних видань, зазвичай бракує достатнього професійного рівня для того, щоб писати статті про судову систему та, виходячи з її діяльності, робити якісь свої висновки. Чомусь у нас вважається нормальним, що недосвідчені з юридично-правових питань люди можуть давати оцінку судовим актам, що прийняті Іменем України і набрали чинності. Як на мене, це є виявленням неповаги до суду та державного устрою України в цілому.

— *Якби була така можливість (закріплення на законодавчому рівні збільшення вікової планки виходу суддів у відставку, наприклад, до 75 років), ви б продовжили свою суддівську діяльність?*

За своїм граматичним змістом поняття «пожиттєвий статус судді» говорить про те, що служитель Феміди не повинен мати обмежень за віком. Однак законодавчі реалії врегулювання цього питання в Україні є дещо інакшими, і з досягненням суддею 65 років доводиться виходити у відставку. Хоча до цього моменту накопичується доволі вагомий багаж досвіду, професійного та життєвого, який можна було б продовжувати використовувати в судочинстві...

— *Чим ви плануєте займатися після виходу у відставку?*

Оскільки в юнацтві я мріяв бути слідчим, а став перед тим, як обійняти суддівську посаду, юрисконсультантом на підприємстві, то після виходу у відставку, швидше за все, буду допомагати людям, надаючи їм фахові юридичні консультації з проблемних питань у сфері земельних відносин. На мій погляд, саме безпорадність юридичної служби в АПК є основним чинником наявних у цій галузі негараздів.

— *Що б ви побажали молодим суддям, які зовсім недавно надягли суддівську мантію?*

Бажаю своїм молодим колегам працювати та жити за правилами й законами, на яких тримається світогляд професійного судді.

Розмовляла Олександра Шутко